

การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์
The Execution of Educational Oversight in the Nakhon Sawan City
Municipality Schools

มนัส โย่งไทย¹, จุตามาส โย่งไทย^{2*} และจันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์³

Manus Yongthai¹, Jutamas Yongthai^{2*} and Chanpim Wongpracharat³

¹ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและสิทธิมนุษยชน กอ.รมน.

^{2,3}อาจารย์ คณะบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

¹Director of the Office of Legal and Human Rights I.S.O.C.

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Educational Administration Western University

*Corresponding Author Email: Jutamas008@hotmail.com

Received: 10 March 2025

Revised: 30 March 2025

Accepted: 1 April 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ และ 2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์กับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 336 คน คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ปี พ.ศ.2567 แล้วนำข้อมูลมารวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าสถิติค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = .52$) และ 2) ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าอายุที่แตกต่างกันการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีประชากรเพียงสองคู่ คือ คู่อายุ 51-60 ปีกับอายุน้อยกว่า 30 ปี และคู่อายุ 51-60 ปีกับอายุ 41-50 ปี มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการนิเทศศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: การนิเทศการศึกษา, เทศบาลนครนครสวรรค์, โรงเรียน

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the execution of educational oversight in the Nakhon Sawan City Municipality Schools and 2. to compare the execution of educational oversight in the Nakhon Sawan City Municipality Schools and Individual factors. This is a quantitative research The research instrument is a questionnaire which is a 5 level rating scale with a reliability of 0.95 for the whole document. The sample group is 336 teachers in educational institutions under the Nakhon Sawan Municipality in 2024. The data collected from the questionnaires were analyzed using descriptive statistics, including percentages, means, standard deviations and comparisons using t-tests and F-tests, and paired tests using Scheffe's Method. The research results found that 1) The overall rating mean of the execution of educational oversight in the Nakhon Sawan City Municipality schools was at a high level ($\mu = 4.25$, $\sigma = .52$) and 2) The various individual factors of gender, education level and teaching experience were no different from the mean of the execution of educational oversight in the Nakhon Sawan City Municipality schools. However there were different in the execution of educational oversight in the Nakhon Sawan City Municipality schools among age groups statistically significant at .05 level. Only two population pairs were discovered when comparing pairs: the 51–60-year-old and the younger 30-year-old and the 51–60-year-old and the 41–50-year-old.

Keywords: The Execution of Educational Oversight, Nakhon Sawan City Municipality, School

บทนำ

บริบทสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วควบคู่กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Active Learning) ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหา การเรียนรู้ที่ถดถอย (Learning Loss) ไปในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด 19 ด้วย โดยการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะ การคิด ทักษะทางภาษา ทักษะการทำงานร่วมมือกับผู้อื่น ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประเทศไทยนำนโยบายการใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมมาเป็นตัวขับเคลื่อน ระบบการศึกษาของไทยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะตรงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป และตอบสนองต่อนโยบายการศึกษา สถาบันการศึกษาและผู้สอนต้องมีการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรให้ปรับเปลี่ยนการกำกับติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามการประเมินตามสภาพความเป็นจริง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดผลมากที่สุด (อมลวรรณ วีระธรรมโม, 2566, น.14, และปรีดา ชัยนาจิต, 2566, น.32) ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้ความรู้ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อความเจริญของประเทศ แต่เดิมครูถูกมองเป็นเพียงผู้สอน แต่บริบทของการศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 การสอนไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดข้อมูลและตรวจงานนักเรียนอีกต่อไป ครูยุคใหม่ต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอน หนังสือเป็นบทบาทของการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ ผู้สร้างแรง กระตุ้นจิตใจ (Motivation) ให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจ (Inspiration) มุ่งมั่นสู่เป้าหมายชีวิต และผู้ให้คำแนะนำปรึกษา (Coaching)

ช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยใช้นวัตกรรม (Innovation) ที่หลากหลาย และจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ตามความถนัด และความสนใจ ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านสาระความรู้ หลักสูตรและเทคนิควิธีสอน (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2564, น.12-13) ครู คือหัวใจสำคัญของการพลิกโฉมคุณภาพการศึกษาตั้งที่มาลาโล ยูซาฟไซ เจ้าของรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพปี 2014 ชาวปากีสถานและนักเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษาสตรี กล่าวไว้ว่า โปรดจำไว้ หนังสือหนึ่งเล่ม ปากกาหนึ่งด้ามเด็กหนึ่งคนกับครูหนึ่งคนสามารถเปลี่ยนโลกใบนี้ได้ ครูเป็นผู้ให้ความรู้ต้องอาศัยการเรียนรู้มากกว่างานใด ๆ เนื่องจากครูมักจะได้พบกับนักเรียนที่มีความต้องการในการเรียนรู้ ความสนใจ ทักษะที่แตกต่างกันออกไป และ ทุก ๆ ปี ครูต้องเผชิญโจทย์ความท้าทายใหม่ ๆ ตั้งแต่สอนระดับชั้นใหม่ ไปจนถึงเผชิญกับนักเรียนประเภทใหม่ ๆ ที่สอนได้ยาก หรือข้อกำหนดใหม่ของโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ครูจึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และมีความกระตือรือร้นที่จะติดตามแนวโน้มล่าสุดด้านการศึกษา เนื้อหาการเรียนการสอนใหม่ ๆ โดยการเข้าร่วมงานสัมมนา รวมทั้งเข้าใจวิธีการสอนที่ได้ผลดีกับผู้เรียนมากที่สุด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุดในทุกมิติ ควบคู่ไปกับการมีมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญของครูจึงมีนโยบายที่มุ่งเน้นการให้โอกาสและสิทธิความก้าวหน้าของครูทุกคน ทำให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง ควบคู่ไปกับการพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในยุคสมัยที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (อมลวรรณ วีระธรรมโม, 2566, น.11-14, และปรีดา ชัยนาจิตร, 2566, น.32-35)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในทุกกระดัยยังคงมีปัญหาด้านคุณภาพของคนไทยทั้งผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะ และทักษะยังไม่เป็นที่พึงพอใจ นอกจากนี้ กำลังแรงงานของประเทศมีสมรรถนะไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การบริหารจัดการศึกษาก็ยังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอต่อการรองรับสภาพการณ์ที่ประชากรลดลงและการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็วของประเทศ ระบบเศรษฐกิจและสังคมมีการแข่งขันอย่างอิสระและไร้พรมแดนในกระแสการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวกระโดดของเทคโนโลยีและไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยีดิจิทัลที่เชื่อมทุกประเทศทั่วโลกให้เป็นหนึ่งเดียวกัน การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยนโยบายการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นทางออกที่สำคัญของการจัดการศึกษาที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการศึกษาและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาความสามารถที่มีให้เป็นไปตามศักยภาพและขีดความสามารถของแต่ละบุคคลให้ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น.75) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบางมาตราของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายในเป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565, น.90-91) การนิเทศการศึกษาเป็นกลไกหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครูที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนและเป็นการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา

เทศบาลนครนครสวรรค์เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข , 2560, น.33) การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการนำจุดเด่นอัตลักษณ์หรือแม้แต่จุดด้อยของความเป็นท้องถิ่นมาปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่และเติมเต็มความไม่เท่าเทียมในด้านการศึกษา (นันทิยา สัตยวาที และรดา อนุตตรังกูร, 2565, น.244-245)

ดังนั้น จากภูมิหลังที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

การบทวนวรรณกรรม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ผู้วิจัยได้ค้นคว้า ตำรา วารสาร เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการให้ได้มาซึ่งคุณภาพของผู้เรียน เป็นการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญในการนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มุ่งเน้นการช่วยเหลือครูให้เป็นครูที่สอนดียิ่งขึ้น ช่วยผู้เรียนได้เรียนดีขึ้น และช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศการศึกษามี 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ครูและบุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่ดีขึ้น 2) เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น 3) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ไม่ได้เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับ และคอยตรวจตราหรือจับผิด และ 4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจเพราะว่าขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงานให้ประสบความสำเร็จ การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายหลักอยู่ที่การพัฒนาครูให้มีความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อให้ได้รับประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนของครู รวมทั้งเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2550, น.56-57)

การนิเทศการศึกษาเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศจึงต้องคำนึงถึงหลักการนิเทศการศึกษา ที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะการนิเทศศึกษามีจุดหมายเพื่อมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กรให้สำเร็จลุล่วง ตามเป้าหมายของตนเองและขององค์กร สงัด อุทรานันท์ (2530, น.15-18) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ 3 หลักการคือ หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษาเป็น “กระบวนการ” ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ การ ดำเนินการนิเทศจึงต้องมีการทำงานที่เป็นขั้นตอน (Steps) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีความเกี่ยวข้อง ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน หลักการที่ 2 การนิเทศศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การ ดำเนินงานต้องกระทำโดยผ่าน “ตัวกลาง” คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ใช่ดำเนินการกับนักเรียนโดยตรง เป็นการ ทำงาน ร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาให้บุคลากรเหล่านี้ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่าง มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และหลักการที่ 3 การนิเทศศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะบรรยากาศแห่งการทำงานร่วมกันเท่านั้น แต่จะรวมถึงการยอมรับซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนบทบาทในฐานะ ผู้นำและผู้ตาม ตลอดจนยอมรับความรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกันด้วย ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในการปกครองแบบประชาธิปไตย การนิเทศศึกษามีแหล่งที่มาจากหลักการนิเทศที่ดี คือปรัชญาแห่งชีวิตและความเป็นอยู่ตามระบอบประชาธิปไตย การใช้ปรัชญา ประชาธิปไตยในการนิเทศศึกษามีประเด็นที่เห็นได้ชัดเจน 4 ประการคือ ประการแรกการเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ของแต่ละคนว่า มีความสามารถแตกต่างกัน ประการที่สองทุกคนมีความเสมอภาคที่จะได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเท่าเทียมกัน โดยขึ้นอยู่กับ ความสามารถของคน ๆ นั้น ประการที่สามการนิเทศแบบประชาธิปไตยเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าซึ่งกันและกันเป็นการมอง ประโยชน์ส่วนรวมขององค์กร และประการสุดท้ายไม่ใช่อำนาจและหน้าที่ทางกฎหมาย แต่จะใช้ภาวะผู้นำในการตัดสินใจ การจูงใจ ในการทำงานตามความต้องการและสถานการณ์การปฏิบัติงานใดๆในองค์กรหรือหน่วยงานถ้าจะให้ประสบความสำเร็จ หรือบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญสุพร เพ็งทา, 2565, น.27)

การดำเนินการนิเทศการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จเป็นตามเป้าหมายที่วางไว้จำเป็นต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ที่เรียกว่า “กระบวนการนิเทศ” เนื่องจากกระบวนการเป็นเทคนิควิธีในการทำงานที่แตกต่างกันของแต่ละคนเพื่อให้แต่ละคนช่วยเหลือตนเอง ในการทำงานการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาแบบ PIDRE ซึ่งสงัด อุทรานันท์ ได้เสนอกระบวนการนิเทศสำหรับ การศึกษาในสังคมไทย 5 ขั้นตอนเรียกว่า “PIDRE” ดังนี้

1. การวางแผน (P-Planning) เป็นการดำเนินการที่มีขั้นตอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศในการ ประชุมชี้แจง แสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องจัดดำเนินโครงการการนิเทศการศึกษา
2. ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing-I) เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการให้ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการ นิเทศการศึกษาว่าจะต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับอะไรบ้าง จะมีการดำเนินการด้วยวิธีหรือมีขั้นตอนอย่างไรที่จะก่อให้เกิด การดำเนินการที่มีผลงานที่มีประสิทธิภาพ ครูได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพเต็มตามศักยภาพและความต้องการของแต่ละคน ซึ่ง ขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งที่การจัดดำเนินโครงการการนิเทศการศึกษาขึ้นมาใหม่ ไม่ว่าจะดำเนินการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องใดและเมื่อมีความจำเป็น สำหรับการนิเทศการศึกษาที่ไม่ได้ผลหรือผลยังไม่เป็นที่พึงพอใจจะต้องทบทวนให้ความรู้ในการ ปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3. การดำเนินการนิเทศ (Doing-D) มีการแบ่งการปฏิบัติงานเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ การปฏิบัติงานของครูผู้รับการนิเทศ การปฏิบัติงานของผู้นิเทศ และการปฏิบัติงานของผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนการนิเทศ

4. การสร้างขวัญ กำลังใจ (Reinforcing-R) เป็นการเสริมสร้างแรงของผู้บริหารเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศเกิดความมั่นใจ และพึงพอใจ กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมการนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงานหรืออาจจะดำเนินการเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้วก็ได้

5. การประเมินผลผลิตกระบวนการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นการที่ผู้นิเทศติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาที่ได้ดำเนินการไปแล้ว หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินการนิเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรก็ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมใหม่อีกครั้งหนึ่ง การดำเนินการปรับปรุงอาจจะทำใหม่ทั้งหมด ซึ่งจะต้องมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อการวิเคราะห์ให้ตรงจุดที่สมควรมีการพัฒนาใหม่ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา, 2563, น.12-13)

จากการประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการนิเทศการศึกษาสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อน มีปัจจัยที่เข้าไปเกี่ยวข้องมากมายการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ปัจจัยความสำเร็จของการนิเทศการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า ได้แก่ หลักการแนวคิด ปัจจัยด้านบุคลากร โดยเฉพาะผู้บริหารซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งและปัจจัยด้านครูซึ่งเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในด้านการจัดโครงสร้างองค์การการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ และการจัดบรรยากาศที่เป็นมิตรและการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการนิเทศ การสนับสนุนจากการนิเทศภายนอก และการส่งเสริมจากสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้การดำเนินการนิเทศการศึกษาผู้นิเทศจะต้องวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อที่จะหลอมรวมเป้าหมายการพัฒนาครูผู้รับการนิเทศแต่ละคนให้สอดคล้องเป็นเป้าหมายเดียวกันกับเป้าหมายของสถานศึกษาและเป้าหมายของชุมชนให้เป็นหนึ่งเดียวกันผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะเป็นไปตามระดับคุณภาพเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้นั้นเป็นผลมาจากการปฏิบัติภารงานการนิเทศการศึกษาซึ่งต้องมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ตัวผู้นิเทศซึ่งอาจได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ หัวหน้าสายงาน หรือครูผู้สอนอื่นที่ได้รับมอบหมายที่ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็น (Pre-requisites) ของผู้นิเทศประกอบด้วย 3 ประการคือ 1) มีองค์ความรู้ (Knowledge) ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของผู้รับการนิเทศ บริบทของผู้รับการนิเทศและสถานศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะนิเทศ การพัฒนาครู และหลักการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้งแนวปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ ๆ ที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน 2) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ผู้นิเทศต้องเข้าใจว่าพฤติกรรม การปฏิบัติงานของตนจะส่งผลกระทบต่อครูผู้รับการนิเทศ ทักษะนี้จะสามารถนำมาใช้เพื่อการสนับสนุนให้เกิดสัมพันธภาพเชิงบวกระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และ 3) มีทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skills) ได้แก่ ทักษะในการสังเกต การวางแผน ทักษะการประเมิน ทักษะการนำผลการนิเทศไปใช้และทักษะการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Glickman, Gordon and Rass-Gordon, 2013, p. 9-10, เก็กนก เอื้อวงศ์, 2555, น.16-17 และคณาพร คมสัน, 2564, น.83)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ปี พ.ศ.2567 จำนวน 336 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การสอน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยการใช้มาตราส่วนแบบลิคเคอร์ต (Likert Scale) กำหนดระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยการหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงคกับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2564, น.166) และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1 และ 2) การนำไปทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด จากการการประเมินผลมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.42-0.84 และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการของ Cronbach (1951, p.274; อ้างในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2564, น.172) ได้ผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ชุด จากทั้งหมด 336 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.13

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ระดับการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ 2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และอายุ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของงานวิจัยนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อช่วยคำนวณหาค่าทางสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test, F-test และการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ศึกษาการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ระดับการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = .52$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\mu = 4.30$, $\sigma = .55$) ด้านการประเมินผล ($\mu = 4.28$, $\sigma = .52$) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ($\mu = 4.27$, $\sigma = .54$) และด้านการวางแผน ($\mu = 4.23$, $\sigma = .57$) และ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ($\mu = 4.27$, $\sigma = .49$) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และอายุ โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกผลได้ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์จำแนกตามเพศ พบว่า การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์จำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่า การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยภาพรวมและจำแนกรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์จำแนกตามอายุ พบว่า การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ทั้งห้าด้านมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งแสดงว่า ประชากรกลุ่มมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม จึงต้องทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยการทดสอบเชฟเฟ้ ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยการทดสอบเชฟเฟ้ พบว่า มีประชากรเพียงสองคู่ คือ คู่อายุ 51-60 ปี ($\mu = 4.09$, $\sigma = .57$) กับอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\mu = 4.43$, $\sigma = .50$) (Mean difference = .35, SE. = .01, $p = .01$) และคู่อายุ 51-60 ปี ($\mu = 4.09$, $\sigma = .57$) กับอายุ 41-50 ปี ($\mu = 4.33$, $\sigma = .47$) (Mean difference = .24, SE. = .08, $p = .03$) ที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการนิเทศศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = .52$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการประเมินผล ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ และด้านการวางแผน และการให้ความรู้ก่อนการนิเทศตามลำดับ

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าอายุที่แตกต่างกันการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัด เทศบาลนครนครสวรรค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีประชากรเพียงสองคู่คือ คู่อายุ 51-60 ปี กับอายุน้อยกว่า 30 ปี และคู่อายุ 51-60 ปี กับอายุ 41-50 ปี มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการนิเทศศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการประเมินผล ด้านการสร้างขวัญ และกำลังใจ และด้านการวางแผน และการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกลไกหรือกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนโดยผ่านการพัฒนาคุณภาพ ครู และการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติงานสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนควรให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับธัชชัย จิตรนันท์ (2562, น.73-74) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ ส่งผลต่อผลการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ ด้านการให้ความรู้และความ เข้าใจในกิจการงาน ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการลงมือปฏิบัติ ตามลำดับ และอรรณพ โล่ห์คำ, นิพัทธ์พนธ์ สนิทเหลือ, วริศนันท์ เดชปานประสงค์ และฤทัยกานต์ อ่อนลออ (2565, น.187) ศึกษาเรื่องการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า การนิเทศภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศ การศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน แต่อายุที่แตกต่างกันการดำเนินการนิเทศการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีประชากรเพียงสองคู่ คือ คู่อายุ 51-60 ปี กับอายุน้อยกว่า 30 ปี และคู่อายุ 51-60 ปีกับอายุ 41-50 ปี มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการนิเทศศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศ การศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และมีการใช้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ในการขับเคลื่อนประเทศโดยการใช้เทคโนโลยี ความคิด

สร้างสรรค์ และนวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อน จึงทำให้ระบบการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตรงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการจึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพครูจึงมีนโยบายมุ่งเน้นที่จะสนับสนุนครูให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง โดยการให้ความสำคัญกับโอกาสและสิทธิความก้าวหน้าของครูทุกคน ควบคู่ไปกับการพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในยุคสมัยที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไป นำนวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในการจัดเรียนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการติดตามประเมินผลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับการประเมินตามสภาพความเป็นจริงของหลักสูตร จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา ซึ่งนอกจากจะมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนแล้วยังส่งเสริมให้ครูได้มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ มีการพัฒนาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอทำให้ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนเพิ่มมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับอรรถพร โล่ห์คำ, นิพัทธ์พนธ์ สนิทเหลือ, วิรัตน์ เดชปานประสงค์ และฤทัยกานต์ อ่อนลออ (2565, น.187) ศึกษาเรื่องการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาของครูที่แตกต่างกันส่งผลต่อการนิเทศภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันทำให้การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า มีประชากรเพียงสองคู่ คือ คู่อายุ 51-60 ปีกับอายุน้อยกว่า 30 ปี และคู่อายุ 51-60 ปีกับอายุ 41-50 ปี มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการนิเทศศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ายุคสมัยที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนประเทศโดยใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม จึงทำให้ระบบการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตรงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนรู้และการศึกษา รวมทั้งการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพครู การใช้เทคโนโลยีเป็นทั้งปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ ครูจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทใหม่และทักษะใหม่สำหรับการเป็นครูในยุคดิจิทัล ครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ครูที่มีอายุ 51-60 ปี เป็นกลุ่มที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การสอนและการนิเทศศึกษามายาวนาน แต่ขาดความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยี จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองเป็นอย่างมากประกอบกับเป็นวัยใกล้เกษียณจึงอาจมีแนวความคิดต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างจากครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีและอายุ 41-50 ปี ซึ่งสอดคล้องกับภาษา ฟาราสา ตูล อาลัม, บัมบัง บุติ วิโยโน, บุร์ฮานุดดิน และมุสลียาติ (Ghasa Faraasyatul Alam, Bambang Budi Wiyono, Burhanuddin and Muslihathi, 2024, p.469) และอาหมัด วาลิด, ซูตีอาห์ และญะฟาร์ โชดิก (Ahmad Walid, Sutiah and Ja'far Shodiq, 2024, p.74) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพพบว่าการนิเทศการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถของครูในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในสังคมยุคดิจิทัล โดยการจัดอบรม และครูเป็นแนวหน้าของการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และสอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 พันชัยญ, ภาณุพงศ์ บุญรัมย์ และชวนคิด มะเสนะ (2565, น.1651) ศึกษาเรื่องสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัญหาด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน แต่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุพบว่า อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์แตกต่างกัน และมีประชากรเพียงสองคู่ คือ คู่อายุ 51-60 ปี กับอายุน้อยกว่า 30 ปี และคู่อายุ 51-60 ปีกับอายุ 41-50 ปี ที่มีดำเนินการนิเทศศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เป้าหมายหนึ่งของการนิเทศการศึกษา คือ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคคลมีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ผู้นิเทศจึงควรใช้จิตวิทยาในการจูงใจโดยคำนึงถึงความแตกต่างของอายุของผู้รับการนิเทศแต่ละคน

1.2 การนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่ผู้เรียนคำนึงถึงความแตกต่างของบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาวางแผนกลยุทธ์ในการนิเทศการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ และสรุปเป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). หน่วยที่ 8 การนิเทศในสถานศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา หน่วยที่ 1 – 8. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณาพร คมสัน. (2564). หน่วยที่ 12 การนิเทศการเรียนรู้ในการสอน ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 11 - 15. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัชชัย จิตรนันท์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 6(1), 69-77.
- นันทิยา สัตยวาที และรดา อนุตตรังกูร. (2565). การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา. วารสารพิภูล, 20(2), 244-260.
- บุญสุพร เฟื่องทา. (2565). รูปแบบการนิเทศงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (ดุขภูนิพนธ์). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปรีดา ชัยนาจิต. (2566). การศึกษาคูในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาสาร, 122(1), 32-35.
- พิชิต ฤทธิ์จรรณ. (2564). เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2550). การนิเทศการศึกษาในสารานุกรมวิชาชีพรู (ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, น.55-56). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ศศิธดา พันชัยภู, ภาณุพงศ์ บุญธรมย์ และชวนคิด มะเสนา. (2565). รูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 10(4), 1639-1653.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2564). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในศตวรรษที่ 21. วารสารคุรุสภาวิทยาสาร, 21(1), 1-15
- สงัด อุทรนันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ.2565. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. (2563). รายงานการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ 2563. นครราชสีมา: กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผล.
- อมลวรรณ วีระธรรมโม. (2566). พลิกโฉมการจัดการเรียนการสอนไทยรองรับโลกยุคใหม่. วารสารวิทยาสาร, 122(1), 32-35.
- อรรณณ โล่ห์คำ, นิพัทธ์พนธ์ สนิทเหลือ, วิศนันทน์ เดชปานประสงค์ และ ฤทัยกานต์ อ่อนละอ. (2565). การนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 8(1), 186-202.
- Ahmad Walid, Sutiah and Ja'far Shodiq. (2024). The Effect of Effective Supervision on Improving the Quality of Education in The Era of Disruption. *International Journal Multidisciplinary*, 1(2), 70-76.

Ghasa Faraasyatul Alam, Bambang Budi Wiyono, Burhanuddin and Muslihati. (2024). Bibliometric Analysis:

Resilient Future Educational Supervision for Teacher Professionalism in the Era of Digital

Transformation. *Proceeding International Conference on Learning Community (ICLC)*, 1(1), 463-472.

Glickman Carl D., Gordon Stephen P. and Gordon Jovita M. Ross. (2013). *The Basic Guide to Supervision and Instructional Leadership*. (3rd ed.) New Jersey: Pearson Education.